

**UNIVERZITA KARLOVA
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Pomoc obětem trestných činů
Autor : Barbora Pacáková
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.
Oponent : JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Rozsah práce: 125 stran

- 1. Charakteristika tématu:** *Látka, která je předmětem diplomové práce, byla v posledních desetiletích rozsáhle diskutována. Jde o téma multidisciplinární, na pomezí práva a sociálních věd. U nás vznikla tříšť studií kolísavé úrovně v souvislosti s přijetím zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Materie se překotně vyvíjí a je proto přínosem, pokud na půdě fakulty vznikají pokusy o syntézu poznatků a aktuálních trendů. Cílem posl. Pacákové bylo především zhodnotit současnou úroveň pomoci poskytované obětem trestných činů v ČR. Pro diplomantku v magisterském programu jde o poměrně náročný úkol, a to zejména pro nutnost vyhledat širokou škálu pramenů a vybrat z nich ty podstatné a aktuální poznatky. U témat tohoto typu bývá pro studenta relativně obtížné se v látce zorientovat a přetavit ji v čtivý, přehledný a jednotně působící text. Jedním z úskalí může být přílišná obšírnost výkladu, pokud se diplomant snaží zahrnout všechny získané poznatky.*
- 2. Ke struktuře a obsahu předložené práce:** *Jde o mimořádně rozsáhlou diplomovou práci, v níž se autorka snažila v podstatě vyčerpávajícím způsobem pojednat o zkoumaném tématu. Rozebrala všeobecné aspekty kriminologické, přiblížila platnou úpravu v ČR a zhodnotila dosavadní aplikační praxi. Diplomantka pracuje s širokým okruhem pramenů, včetně množství judikátů a statistik. Nastudovala všechna zásadní monografická zpracování tématu v češtině a početné odborné články. Doplněna o grafy a tabulky působí práce impozantně, jako dílo zralejší autorky, která se daným tématem seriosně zabývá. Práce je přehledně a logicky rozčleněna do pěti částí, avšak celkově lze spíše hovořit o části obecné (právně historické a kriminologické), v níž jsou vysvětleny základní pojmy, přiblíženy historické a mezinárodní souvislosti, a o části zvláštní či juristické, v níž se autorka zabývá problémem de lege lata a de lege ferenda. V závěrečné práci se autorka zabývá účinností takových juristických a sociálních instrumentů.*
Z předloženého textu je patrné, že autorka disponuje nejen poznatky z praxe, ale nastudovala velmi podrobně i tradiční teoretický rámec. Přibližuje čtenáři základní viktimologické pojmy, včetně rozličných kategorizací obětí a zabývá se různými názory na jejich postavení. Autorka se snaží přispět k vymezení pojmu oběti trestného činu vlastními exegetickými úvahami, opřeny o znění platného zákona o obětech trestných činů. Za klíčový pro přiznání statusu oběti považuje diplomantka problém presumpce takového postavení a otázku kategorizace trestných činů. Připouští i otázku zneužití postavení obětí, s tím, že připomíná pravidlo „nemo turpitudinem suam allegare potest“. Diplomantka se blíže zamýšlí také nad pojmy „zvlášť zranitelné oběti“. Jako cenné spatřuji přiblížení

záměrů zákonodárce, pokud jde např. o osoby vysokého věku. Diplomantka dále provedla zdařilé porovnání obsahu pojmů oběti a poškozeného ve smyslu trestního práva procesního. Autorka tento vztah trefně shrnuje poučkou, že poškozený má právo na kompenzaci újmy pachatelem (obviněným), zatímco újmu oběti nahrazuje stát určitým plněním a zvláštním zacházením. Diplomantka si je ovšem vědoma určitého zjednodušení a reflektuje rozličné názory odborníků, kteří tento problém diskutovali.

Předností práce je nesporně schopnost autorky provést syntézu z výsledků novějších viktimologických výzkumů. Není rozhodně samozřejmostí, aby student práv zacházel z touto materií tak obratně. K dobrému výsledku přispívá i obrazový doprovod, který poznatky ilustruje grafy a tabulkami. Diplomantka má za to, že dosavadní výzkumy potvrdily lepší prosaditelnost práv obětí od účinnosti zvláštního zákona o obětech (např., pokud jde o právo na soukromí). Žádá si však lepšího metodického vedení policistů. Zvláštní pozornost ve svých analýzách věnuje právu na ochranu oběti před druhotnou újmou.

3. Formální náležitosti práce:

Práce má velmi dobrou stylistickou úroveň a splňuje všechny formální požadavky na podobný typ práce. Poznámkový aparát je veden korektně. Jediné, co mohu vytknout, je poměrně malý odstup autorky od některých použitých pramenů. Je třeba mít na paměti specifický ráz publikací nevládních společností, ale i těch pramenů, které vznikají z podnětu ministerstev a jiných orgánů veřejné moci. Tento odstup patří ke kriminologické metodě. Autor by měl vždy dát najevo, že si je vědom charakteru pramene, z nějž čerpá.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Autorka by při ústní obhajobě mohla vysvětlit pojem tzv. viktimologického zavinění. Které okamžiky po spáchání trestného činu se považují za nejkritičtější pro oběť? Co rozumíme stockholmským syndromem? Představuje posttraumatická stresová porucha těžkou újmu na zdraví? Znalec z kterého oboru a odvětví pomůže osvětlit obecnou věrohodnost poškozeného (např. v případech obvinění ze sexuálních deliktů)?

5. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě: Doporučuji k obhajobě.

6. Navržený klasifikační stupeň: výborně (1)

V Praze dne 21. května 2020

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
oponent diplomové práce